

történet erkölcsi ítélőszékétől, bárhogyan is végződjék kísérlete. Azonban a történet ítélőszéke nem erkölcsi fórum. **Ez az ítélőszék nem törődik** szubjektív jószándékokkal, hanem csak az objektív tetteket és főleg ezek objektív eredményeit nézi. Ha a szubjektív jószándék objektíven a szükség-szerű történeti fejlődést hátráltató tényezőket erősíti, akkor a történet ítélőszéke előtt ő maga is csak ezek sorában foglal helyet. A történet ítélőszéke előtt Rooseveltt, még ha a dolgozó tömegek jólétét akarja is biztosítani a monopólium rovására, csupán a monopólium politika uszályához tartozik, ha kísérletének objektíven egyedül lehetséges eredménye a monopólium uralmának közvetlen megerősödése.

Jeszenszky Erik

LAPOK, FOLYÓIRATOK

A KÉMET EMIGRÁCIÓ ÚJ FOLYÓIRATAI

Hitler bevonult a semleges zónába: a fasizmus háborús totalitása elérkezett új fejezetéhez. A fasizmus csehszlovákiai magyar lapjában a Prágai Magyar Hirlapban erre pontosan megjelennek a figyelmeztető sorok: „Az olvasót óva intjük, hogy a nálunk elterjedt német lapokból következtessenek a világhelyzetre.” Az olvasót óva intik, hogy a világra ért meg ne tudja az igazságot, hogy a kezébe ne vegye a Weltbühnet és a Tagebuchot, Gegenangriffot vagy a Wahrheitot. Óva intik, nehogy megtudja Henrich Mann, Feuchtwanger, Toller, Budzislowski, Schwarzschild, Marcuse vagy Louis Fischer Hitlerrel ellenkező véleményét. Óva intik és közben ezek az annyira gyűlölt és indexes lapok egyre szaporodnak. Most is két új fegyvertársról számolhatunk be. Az egyik a *Sozialistische Warte* — régi lap, a Korunkkal egyidőben fordult 11. évfolyamába, de mert új köntösben és bővebb ható szektorral jelenik meg: új lapnak számít. Eddig, mint az Internationaler Sozialistischer Kampfbund lapja, lényegében szektáriánus lap volt, a „kritikai aktív szocializmus” szócsové. Most terjedelmesebb és változatosabb lett és melléklapja, a „Freie Sozialistische Tribüne” fontosabb és szélesebb érdeklődést kelt. Aki elolvassa a Kurt Hiller kollektív önkritika cikkét, az egységfrontkérdés eddig elhanyagolt problémáira eszmél. Ottó Lehmann-Russbüldt: „Háborús veszély vagy már hadiállapot!?” c. cikke a legszélesebb érdeklődésre tarthat igényt.

A másik lap *Europa*. A cím sablonos, de érdekessé, sőt szenzációsá válik, ha átlapozása után rájövünk, hogy itt a német katolikus emigráció lapjáról van szó. Az *Europa*: a katolikus nem-fasizták lapja. Izgató olvasmány. Február 28.-ának emléknapja a világ tiltakozására való felhívás toborzó alkalma. A zsidókérdés: keresztény elégtétel a meghurcolt és szenvedő testvérnek „Európa-tükre”. Ami „minden más katolikus lapnak a szivügye: a spanyol események, a klerikofasizmus fenntartása, az itt nobiles gesztussal intéződik el: „A spanyol választások az európai államok jobbrafordulásának legendáját megtépázták. Megvan bennünk a bátorság és kijelentjük: ezt a tényt ép' vallási okokból köszöntjük örömmel. Örömmel köszöntjük Gil Robels bukását, bár csak követnék őt mindenütt azok a demagógok, kik a vallás és egyház tekintélyét teljesen lejáratták”.